

Brú níos mó, rolladh níos faide

Súil thapa ar an gceacht

Tosaigh trí chic bog peile a léiriú le geáitsí, agus ansin cic láidir, agus fiafraigh cé acu a chuireann an liathróid níos faide. Tuarann na páistí cé acu brú beag nó brú níos mó a chuirfidh carr bréagáin níos faide, agus ansin glacann siad sealanna gearra ar na lánaí: brúnn páiste amháin, marcálann a pháirtí an áit a stopann an carr, agus ansin malartaíonn siad. Nuair a dhéanann an rang ar fad arís é ar an lána tosaigh, fágтар dhá mharcóir taobh le taobh. Críochnaigh an ceacht nuair a tharraingítear an dá áit stoptha ar leathanach na Dialainne Imscrúdaithe agus nuair a deirtear go soiléir gur chuaigh an carr níos faide leis an mbrú níos mó.

Cuspóirí foghlama

- Brú beag agus brú níos mó a thabhairt do charr nó do liathróid feadh lána
- Buille faoi thuairim a thabhairt faoi cé acu brú a chuirfidh níos faide é sula dtriallítear é
- A thabhairt faoi deara gur chuir brú níos mó níos faide é, agus é sin a tharraingt

Roimh an gcloigín – ullmhúchán

Roimh an gcloigín, glan 4–6 lána gearra ar an urlár (2–3 m an ceann) agus cuir líne thosaigh de théip chumhdaigh ar gach lána. Ullmhaigh carr bréagáin amháin nó liathróid bhog amháin agus dhá mharcóir stoptha (cóin, málaí pónairí nó nótaí greamaitheacha) do gach lána. Má tá an t-urlár greamaitheach, oibreoidh liathróidí boga níos fearr. Pleanáil na péirí ionas go mbrúfaidh gach páiste uair amháin ar a laghad.

Ábhair

Mír	Líon	Do gach	Foinse	Ionadach saor
carr bréagáin nó liathróid bhog	1	grúpa	trealamh na scoile	liathróid leadóige nó feadán beag cairtchláir le rolladh
téip chumhdaigh do na línte tosaigh ar an urlár	1	rang	seomra ranga	línte cailce nó rópaí leagtha go díreach ar an urlár
marcóirí stoptha (cóin, málaí pónairí nó nótaí greamaitheacha)	2	grúpa	seomra ranga	dhá phíosa de pháipéar garbh nó dhá bhloc tógála
leathanach na Dialainne Imscrúdaithe nó bileog bhán A4	1	dalta	seomra ranga	aon bhileog bhán A4 chun pictiúr den lána a tharraingt
criáin nó pinn luaidhe	1	dalta	seomra ranga	aon uirlisí líníochta ón seomra ranga

Pointe sábháilteachta

Ná rolltar an carr ach feadh an lána a bhfuil téip air, amach ó chosa agus ó aghaidheanna. Brúnna éadroma amháin. Bíonn na páistí ar a nglúine nó ina suí ar an taobh — ní sheasann aon duine ar bhealach an chairr.

Céimeanna teagaisc

- **Ag Tosú:** Seas áit a bhfeicfidh gach duine thú. Léirigh cic bog le geáitsí, agus ansin cic láidir. Fiafraigh cé acu a chuireann an liathróid níos faide agus lig do na páistí é a thaispeáint lena lámha. Glac le gach buille faoi thuairim — ná tóg amach na carranna ná an téip fós.
- **Féach agus smaoinigh:** Taispeáin carr amháin ag líne thosaigh gan é a rolladh. Abair 'brú beag', 'brú níos mó', 'níos faide', agus sleamhnaigh do lámh feadh lána samhalta. Nuair a chuirtear nótaí greamaitheacha in aice láimhe agus i bhfad amach, is féidir 'níos faide' a fheiceáil. Iarr buillí faoi thuairim (ordóg in airde nó ordóg ar leataobh) agus coinneigh iad go dtí deireadh an cheachta.
- **Bímis ag rolladh:** Léirigh uair amháin ag barr an tseomra: brú beag, marcáil; brú níos mó, marcáil — smaoinigh os ard gur chuaigh sé níos faide. Péire amháin ar gach lána; páiste amháin ag brú agus an páiste eile ag marcáil, agus ansin malartaíonn siad. Coinnigh gach seal go dtí thart ar nóiméad. Tarraing na breathnóirí isteach leis an gceist An brú beag nó brú níos mó a bhí ansin? Má bhíonn an dá áit stoptha cosúil lena chéile, léirigh codarsnacht níos soiléire.
- **Marcáil an fad:** Fan ag na lánaí. Iarr ar na páistí méar a dhíriú ar áit stoptha an bhrú bhig agus ar áit stoptha an bhrú níos mó, seachas an freagra a rá amháin. Díríonn na breathnóirí méar ón taobh ar an lána is gaire dóibh.
- **Déan comparáid ag barr an tseomra:** Suíonn an rang síos; ní chuireann aon duine na marcóirí síos ach tusa nó cúntóir amháin. Buille faoi thuairim os ard, brú éadrom, an chéad mharcóir; buille faoi thuairim os ard, brú níos láidre, an dara marcóir. Fanann an dá mharcóir le feiceáil. Abair os ard: an carr céanna, an tosú céanna, níor athraigh ach an brú. Ná luaigh fána sa phlé.
- **Taispeáin agus tarraing:** Coinnigh na marcóirí ag barr an tseomra le feiceáil ionas gur féidir leis na breathnóirí tarraingt ón bpictiúr a fheiceann gach duine. Tabhair amach leathanach na Dialainne Imscrúdaithe nó bileog bhán A4. Ná tarraing ar an gclár ach líne thosaigh agus saighead — ní an freagra. Glac le dhá charr nó le carr amháin agus dhá mharc air.
- **An rud a thugamar faoi deara:** Comhrá ar an mata. Coinnigh suas dhá phictiúr shoiléire. Spreag na páistí lena rá: brú níos mó, gluaiseacht níos faide. Úsáid sampla aitheanta amháin as an saol laethúil — luascán, doras nó cic peile. Mol na páistí ar chuir an toradh iontas orthu; is trí bhreathnú a fhaighimid amach.

Cad ba cheart a fheiceáil

Feicfidh beagnach gach péire go stopann an carr níos faide ón líne thosaigh tar éis an bhrú níos mó. Má bhíonn na háiteanna stoptha cosúil lena chéile, bhí an dara brú róbhog fós nó bhog an líne thosaigh — léirigh arís codarsnacht shoiléir idir brú bog agus brú láidir ón líne thosaigh chéanna atá marcáilte le téip. Ba cheart go dtaispeánfadh na pictiúir líne thosaigh agus dhá áit stoptha, agus marc an bhrú níos mó níos faide amach.

Míthuiscintí agus idirghabhálacha

- Deir na páistí go ndeachaigh an carr níos faide toisc go bhfuil sé níos tapa nó níos troime, seachas mar gheall ar an mbrú. — Coinnigh suas an carr céanna ag an líne thosaigh chéanna agus abair arís: an carr céanna, an lána céanna — níor athraigh ach an brú. Taispeáin an dá mharcóir mar chruthúnas.
- Tugann páiste dhá bhrú éadroma, agus mar sin bíonn an dá mharcóir san áit chéanna, nach mór. — Stad agus léirigh brú fíorbhog in aice le brú atá i bhfad níos láidre ar an lána tosaigh, ionas go bhfeicfidh an rang bearna shoiléir sula ndéanfaidh siad iarracht eile.

Difreáil

Ag teacht chun cinn	Ag forbairt	Inniúil
• Tabhair liathróid bhog dóibh má ghreamaíonn an carr. • Glac le sceitse an-simplí ó pháiste a bhí ag breathnú den chuid is mó, chomh fada is go bhfuil áit stoptha amháin níos faide amach go soiléir; scríobh 'beag/mór' má iarrtar ort é.	• Spreag na breathnóirí le ceisteanna mar An brú beag nó brú níos mó a bhí ansin? agus Cá stopfaidh sé? ionas go mbeidh gach seal ó bhéal agus dírithe.	• Is féidir le péirí a chríochnaíonn go luath brú níos mó eile a thriail agus tríú marcóir a chur leis má bhíonn am ann — ach fós gan aon tomhas i gceintiméadair.

Nasc traschuraclaim

Déan nasc le ciceáil sa Chorpoidéachas agus le luascáin sa chlós súgartha: brú beag nó brú níos mó a roghnú chun rud a chur díreach chomh fada agus is gá.